

In 1980 is de MARC, de Machtigingsregeling Alternatieve Radio Communicatie in Nederland, in werking getreden. Het gebruik van de 27 MHz-band is gelegaliseerd, maar het is erg naïef om te denken dat er daarvoor al geen uitgebreide communicatie via de band plaatsvond. Apparatuur, vooral geïmporteerd uit de Verenigde Staten en West-Duitsland, is hier al sinds jaar en dag-illegaal - in gebruik. Al deze apparatuur is nu overigens waardeloos. Niet alleen zijn deze niet goedgekeurd door de PTT, ook werken zij volgens een ander modulatiesysteem dan onder MARC toegestaan, namelijk AM in plaats van FM.

Toch is het waarschijnlijk dit wijd en zijd verbreide gebruik van illegale 27-MHz-apparatuur geweest die de Nederlandse overheid ertoe dwong deze band vrij te geven voor vrije radiocommunicatie. Het aantal gebruikers was zó groot geworden, dat van een effectief opsporingsbeleid geen sprake meer kon zijn: voor elke in beslag genomen bak werden er tien nieuwe de grens over gesmokkeld. Daarnaast waren er een groot aantal actieve CB-clubs die voortdurend actie voerden voor legalisering van de 27 MHz. Clubs, die een sportief gebruik van de band voorstonden en daarmee de PTT en overheid voor hun standpunt wisten in te nemen. Beter en geregeld 27 MHz dan een onvermijdelijke wildgroei. Het vrijgeven van een 'burgerband' heeft in ons land erg lang op zich laten wachten. In de Verenigde Staten begon het allemaal al in de jaren vlak na de Tweede Wereldoorlog. In 1947 gaf de Federal Communications Commission (FCC), de regeringscommissie voor omroepzaken, het gebruik van tweewegcommunicatie over korte afstanden vrij. Op dit moment zijn er drie verschillende CB-classes in de Verenigde Staten, A, C en D. Vroeger bestond ook nog een klasse B, waarbij men uitsluitend mocht werken op 465 MHz. De resultaten met deze klasse waren echter zó slecht, dat de FCC deze in 1968 afschafte.

Klasse A geeft de mogelijkheid om met 16 kanalen te opereren in de gebieden 462,55-462,725 MHz en 467,55-467,725 MHz, met een maximaal vermogen van 60 watt (input) of 48 watt (output), waarbij zowel AM als FM zijn toegelaten. Klasse C regelt het gebruik in de 27 MHz ten behoeve van radiomodelbesturing, het openen van garages vanuit de auto enz. In elk geval is via deze band géén gesproken woord toegelaten.

De grote doorbraak in Amerika kwam echter pas op het moment toen in 1958 de FCC tweeëntwintig kanalen in de 27 MHz-band ter beschikking stelde voor CB. Dit werd klasse D. Vroeger was dit de 11-meter amateurband, die toen uitsluitend was bestemd voor een betrouwbare tweewegcommunicatie tussen burgers. Later kwam daar een 23ste kanaal bij en tenslotte werd op 1 januari 1977 de CB-band uitgebreid tot 40 kanalen. Een broodnodige uitbreiding, want CB is zó populair geworden in de V.S., dat de FCC elke dag meer dan zeventienduizend nieuwe aanvragen voor een licentie binnenkrijgt! Op dit ogenblik zijn er elke dag ettelijke miljoenen CB-bakken in de lucht in de V.S.

In Amerika zijn de vrachtrijders op de grote weg de voornaamste gebruikers. Hier is ook de hele CB-rage begonnen: de Amerikaanse vrachtrijders die grote afstanden over de Amerikaanse highways, expressways en interstates moeten afleggen, zagen in die CB wel een leuke afleiding, vooral als de plaatselijke radiostations in de nachtelijke uurtjes voor weinig vertier zorgen. Bovendien ook een veilig gevoel, zo'n CB-set in de auto: het behoedt je voor in slaap vallen en als je pech hebt kom je gauw in contact met politie of autohulpdienst. De energiecrisis van 1973 en een grote 'truckers' demonstratie in 1974 zorgden nog eens voor extra publiciteit: het gevolg is dat er nu ruim dertig miljoen apparaten in gebruik zijn bij ruim 13 miljoen licentiehouders! Zelfs de huidige 40 kanalen zijn hiervoor niet voldoende en in de V.S. wordt al

gedacht aan een uitbreiding van de CB in het gebied rond 900 MHz. De introductie van CB in Europa vond plaats in Scandinavië. Verbazingwekkend aan de ene kant, omdat deze landen een grote overheidsbemoeyenis kennen, vooral op omroepgebied. Toch hebben kennelijk praktische overwegingen uiteindelijk de doorslag gegeven: het dunbevolkte, uitgestrekte Scandinavische land is bij uitstek geschikt voor een functioneel CB-gebruik. Zweden opende de rij al in 1961 met het toestaan van een beperkt CB licentiesysteem. Officieel zijn er momenteel zo'n 75 duizend licentiehouders in dat land, maar onofficieel moet dat een veelvoud zijn. De Zweedse overheid vervolgt deze illegale gebruikers niet, tenzij ze storing veroorzaken.

In Denemarken werd de 27 MHz - evenals Zweden volkomen op de Amerikaanse leest geschoeid - vrijgegeven. Aanvankelijk met het zeer beperkte maximale vermogen van 100 milliwatt, maar na tien jaar werd 0,5 watt toegestaan. Dat gaf uiteindelijk de impuls voor een explosieve CB-groei in Denemarken, waar talloze huizen met een 27 MHz-zendantenne worden gesierd, waaraan niemand aanstoot neemt.

Bij onze oosterburen stamt de huidige CB-regeling uit 1975 toen 12 kanalen werden vrijgegeven in de 27 MHz-band, waarbij zowel AM als FM werd toegestaan. Als basis voor deze wetgeving werd de aanbeveling van de CEPT (het overlegorgaan van de Europese PTT administraties), de CEPT-recommandatie T/R 19 uit 1962, gebruikt. Er is een algemene machtiging voor mobiel gebruik van typegoedgekeurde apparatuur verstrekt: iedereen kan dus een goedgekeurde bak in zijn wagen laten zetten. De West Duitsers zijn echter erg streng met niet goedgekeurde apparaten: boetes van duizend Mark of een veelvoud daarvan zijn geen uitzondering als een illegaal apparaat gemonteerd in de auto wordt aangetroffen! Voor gebruik van vaste zendposten is in West-Duitsland een individuele ging vereist, die maar liefst 15 DM per maand kost. De groei in de Bondsrepubliek van CB is sinds de wet van 1975 spectaculair geweest. Door het ontbreken van individuele machtigingen voor mobiel gebruik kan het totale aantal gebruikers slechts worden geschat aan de hand de verkopen. Deze cijfers liegen er niet om: in 1976 werden er 1,2 apparaten verkocht, in 1977 ongeveer 1,45 miljoen. De Duitse PTT verwacht dat erin 1982 ruim 13,5 miljoen apparaten in gebruik zullen zijn. Daarnaast worden veel illegale Amerikaan apparaten gebruikt, meestal met veel meer kanalen, afkomstig van het grote aantal in Duitsland gelegerde Amerika militairen.

De explosieve CB-groei in de Bondsrepubliek heeft zeker zijn gevolg ons land gehad. Het werd relatief makkelijk om gewoon in Duitsland bakkie te kopen en die over de smokkelen. Duitse winkeliers maken elk geval geen problemen: zij adverteren - in het Nederlands - in Nederlandse CB-bladen en dagbladen die in grensstreken verschijnen. Naast Scandinavië en de Bondsrepubliek laten ook andere Europese landen vormen van radiocommunicatie op de 27 MHz-band toe, welke min of meer verwant zijn aan de doelstelling de eerder genoemde aanbeveling T/R 19. Alleen Groot-Brittannië heeft zich tot nu toe sterk gekant tegen invoering van CB in dat land. Voornaamste argument: de te verwachten grote storing bij radio, televisie en afspeelapparatuur. Voorstanders van CB in Engeland wijzen echter op het gevaar dat de regering door het - ondanks het verbod - steeds groeiende aantal CB-ers niets meer kan uitrichten tegen de veelal onvolkomen, extra storing veroorzakende Amerikaanse apparatuur. Precies wat ook in Australië gebeurd is.

De Nederlandse wetgever hoopt in elk geval met de invoering van de MARC nog net niet te laat te zijn voor een dergelijke ontwikkeling. Men gelooft dat door de MARC

de niet goedgekeurde Amerikaanse en Duitse apparatuur in onbruik zal raken. Of dit inderdaad het geval zal zijn moet nog blijken. Uit CB-kringen bestaat in elk geval nu al kritiek op de voorwaarden waaraan MARC apparatuur moet voldoen. Vooral het maximum vermogen van 0,5 watt wordt als te weinig ervaren.

De Nederlandse wetgeving is gebaseerd op de nieuwste CEPT-aanbeveling inzake de 27 MHz, de CEPT-aanbeveling T/R 19 uit 1972. Hierin worden maximaal 22 kanalen toegewezen voor CB gebruik in de 27 MHz-band, frequentiemoduleerd en met een maximum-vermogen van 0,5 watt. De keuze is op FM en het maximale vermogen van een half watt gevallen omdat onderzoek heeft aangetoond dat op deze wijze de minste storing wordt veroorzaakt.

Een probleem aan de andere kant is, dat Nederland met het toepassen van deze nieuwe aanbeveling volledig uit de pas loopt met andere Europese landen. In ons land goedgekeurde apparatuur is niet bruikbaar in West-Duitsland of Denemarken en omgekeerd. Alleen België zal waarschijnlijk eenzelfde systeem als het onze toepassen. Duitsland werkt met AM, dit is dus niet toegestaan in ons land.

Ondanks alle problemen die voorlopig nog niet opgelost zijn is de invoering van de MARC in Nederland een goede zaak. Veel beter in elk geval dan het totale verbod dat in juli 1975 in de Telegraaf- en Telefoonwet van 1904 werd opgenomen. In die wet wordt voor de aanleg en het gebruik van niet voor het openbaar verkeer bestemde radiotelegrafen en telefoons een machtiging vereist (art. 3.1 sub b.) Tot juli 1975 was alleen het gebruik van een zender zonder machtiging verboden. De PTT moest bij opsporing een zendenthousiasteling dus op heterdaad betrappen.

Om deze moeilijkheid uit de weg te helpen werd op 1 juli 1975 artikel 3 quater van de Telefoon- en Telegraafwet 1904 van kracht. Daarbij werd ook het bezit van radiotelefoons strafbaar. Een PTT opsporingsambtenaar hoefde nu alleen nog maar een zender op te sporen en niet meer de gebruiker al zendende aan te treffen. Voor de bezitters van illegale 27 MHz-apparatuur werd een grootscheepse inzamelingsactie gehouden. Iedereen kon zijn bak inleveren en kreeg daarvoor een bescheiden bedrag terug van de overheid. Hoewel duizenden apparaten werden ingeleverd, bleek het beleid toch niet erg effectief. Het gebruik van de 27 MHz bleef groeien.

Als alternatief werd bij de wetwijziging van 1 juli 1975 de D-machtiging ingevoerd. Naast de bestaande A-, B- en C-machtigingen voor zendamateurs waarvoor een vrij zwaar examen moet worden afgelegd, kon men een tijdelijke D-machtiging krijgen na het slagen voor een eenvoudiger examen. Deze machtiging heeft een geldigheidsduur van 2 jaar en geeft toegang tot zes kanalen de 144-146 MHz-band. De eis om radioproeven te doen verviel voor de D-machtiging: men mag ook gewoon praten. Na het verlopen van de D-machtiging moet men doorstromen naar de zendamateurcategorieën A en C.

Zoals gezegd: het aantal 27 MHz-ers liep weliswaar korte tijd terug na de grote inleveringactie, maar omdat veel handelaren het verbod aan hun laars lapt bleef de apparatuur ons land overstromen. Bovendien ontstond er een sterke lobby, die het vrijgeven van de 27 MHz-band bepleitte. Niet alleen wees men op het feit dat er genoeg mensen waren die gewoon willen communiceren via de radio zonder 'proeven te doen', maar ook dat de vrijheid van meningsuiting in principe moet kunnen gelden voor de radio. De overheid mag daarbij wel regelend optreden in verband met het beperkte aanbod zendkanalen, maar mag nooit de zaak helemaal verbieden. De regeling van dit recht is er nu in de vorm van de MARC.